

ИНДИКАТОРИ ЗА БЕДНОСТ И СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ В ОБЛАСТ ДОБРИЧ ПРЕЗ 2018 ГОДИНА

Индикаторите за бедност и социално включване са част от общите показатели на Европейската общност за проследяване на напредъка на страните в борбата с бедността и социалната изолация. Основен източник на статистически данни за пресмятане на индикаторите е ежегодно провежданото наблюдение „Статистика на доходите и условията на живот (EU-SILC)“.

През 2018 г. линията на бедност общо в област Добрич е 327.41 лв. средно месечно на лице от домакинство. При този размер на линията под прага на бедност са били 32.3 хил. лица, или 18.4% от населението на областта. В страната линията на бедност през 2018 г. е 351.11 лв. средно месечно на лице от домакинство, като под прага на бедност са били 1 550.8 хил. лица, или 22.0% от населението на страната.

1. Основни индикатори за бедност в област Добрич

	2014	2015	2016	2017	2018
Линия на бедност - средномесечен размер - левове	319.8	318.3	318.1	340.3	327.4
Брой лица под линията на бедност - хиляди	35.4	30.1	34.4	33.9	32.4
Относителен дял на бедните - % от населението	19.2	16.5	19.0	19.0	18.4
Относителен дял на бедните преди получаването на социалните трансфери - % от населението	37.6	36.7	43.4	45.7	43.5
Относителен дял на бедните преди получаването на социалните трансфери, с включени пенсии - % от населението	21.1	26.3	26.8	22.8	23.9
Отношение между доходите на най-бедните и най-богатите 20% от населението (S80/20)	6.8	5.4	7.3	8.4	6.6
Коефициент на Джини ¹	35.2	31.4	38.2	41.6	36.0

В сравнение с предходната година в област Добрич размерът на линията на бедност намалява с 3.8%, а относителният дял на бедното население се намалява (0.6 процентни пункта). За страната показателят линия на бедност се запазва, а относителният дял на бедното население намалява с 1.4 процентни пункта.

Системата за социална защита има съществено значение за редуциране на бедността. Данните за 2018 г. показват, че ако в доходите на домакинствата от област Добрич се включат доходите от пенсии, но се изключат останалите социални трансфери (обезщетения, социални и семейни помощи и добавки), равнището на бедност се повишава от 18.4 до 23.9%, или с 5.5 процентни пункта. Съответно при изключване на пенсиите и останалите социални трансфери равнището на бедност за област Добрич нараства до 43.5%, или с 25.1 процентни пункта, а за страната нараства до 45.2%, или с 23.2 процентни пункта.

Основният фактор, увеличаващ риска за попадане в групата на бедните за преобладаващата част от населението, е тяхната икономическа активност и участието им на пазара на труда. За целия

¹ Изчислява се на основата на данни от разпределението на лицата от домакинствата по доход и е нормиран в границите от 0 до 100.

период на наблюдение относителният дял на бедните е най-висок сред безработните лица (36.8% за 2018 г.).

Делът на бедните сред заетите лица е 8.0%.

В общите показатели за оценка на бедността са включени и субективни индикатори, свързани с материални лишения. Те показват субективната оценка и личните нагласи на лицата и домакинствата относно възможностите за задоволяване на отделни нужди и потребности, като почивка извън дома, посрещане на неочаквани разходи, неотложен ремонт на жилището или колата, подмяна на пералня или хладилник, внезапно заболяване и др.

През 2018 г. 12.2% от населението на областта живее в материални лишения, докато за страната те са 20.9%.

Във връзка с поставените цели по ключови области в стратегията „Европа 2020“ от изследването на доходите и условията на живот (EU-SILC) се изчислява комбиниран показател за регулярен мониторинг на напредъка на страните при изпълнение на националните подцели. Показателят включва лица, живеещи в риск от бедност, с материални лишения и в домакинства на безработни или с нисък интензитет на икономическа активност.

Комбинирането на трите показателя показва, че през 2018 г. 24.8% от населението на област Добрич, или 43.6 хил. лица са били в риск от бедност и социално изключване.

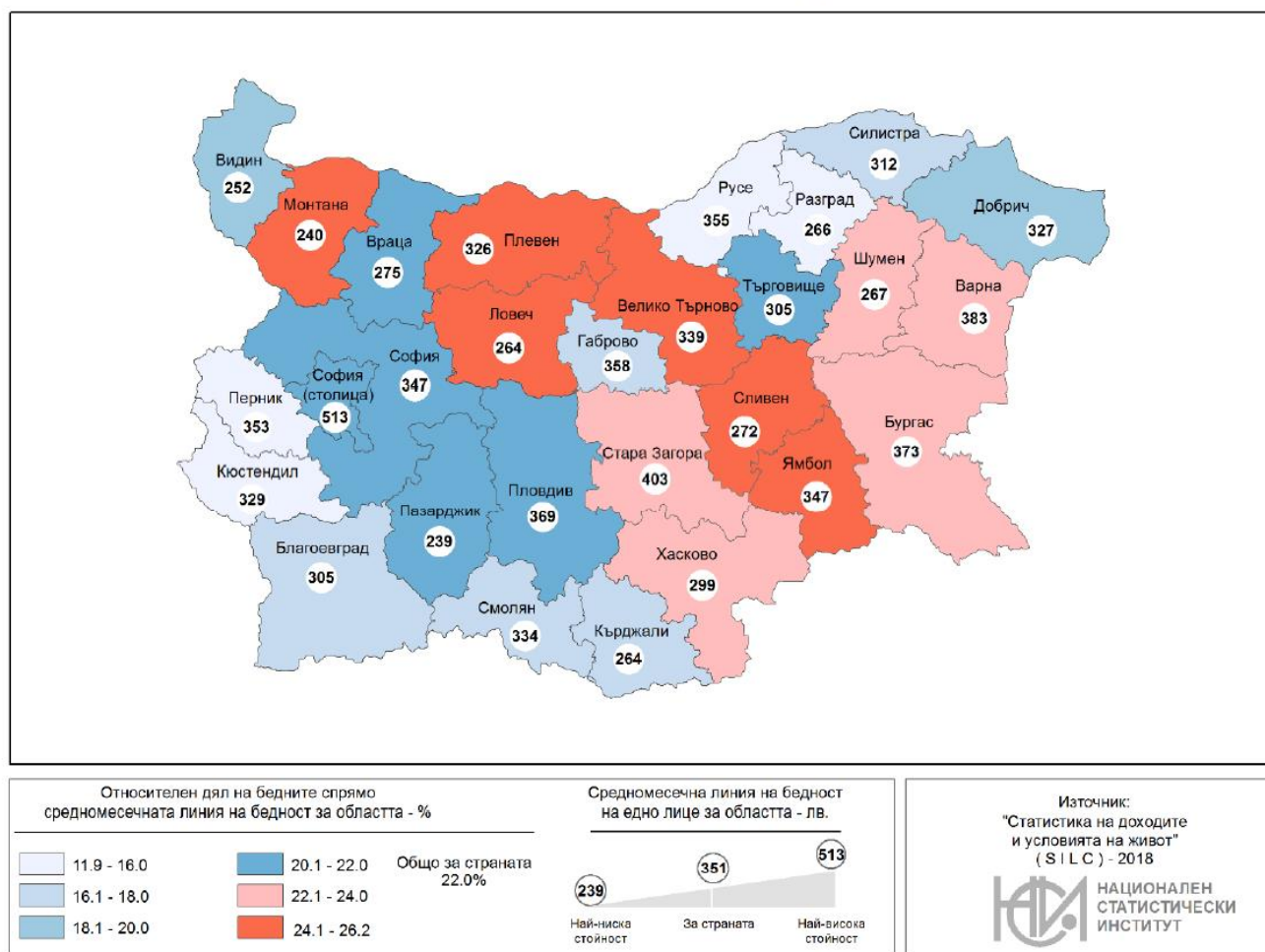
Стойността на показателя намалява с 5.6 процентни пункта спрямо 2017 г., повече при мъжете - с 9.2 процентни пункта, в сравнение с жените – с 2.2 процентни пункта.

2. Население в риск от бедност или социално изключване в област Добрич по пол

	2014	2015	2016	2017	2018
Общо - хиляди	61.4	74.8	61.6	54.3	43.6
Относителен дял от населението - %	33.2	40.8	34.1	30.4	24.8
Мъже - хиляди	28.0	35.9	29.3	24.8	16.5
Относителен дял от населението - %	33.7	40.0	33.2	28.5	19.3
Жени - хиляди	33.3	38.9	32.3	29.5	27.1
Относителен дял от населението - %	32.8	41.6	35.0	32.2	30.0

Фиг. 1. Линия на бедност по области през 2018 година

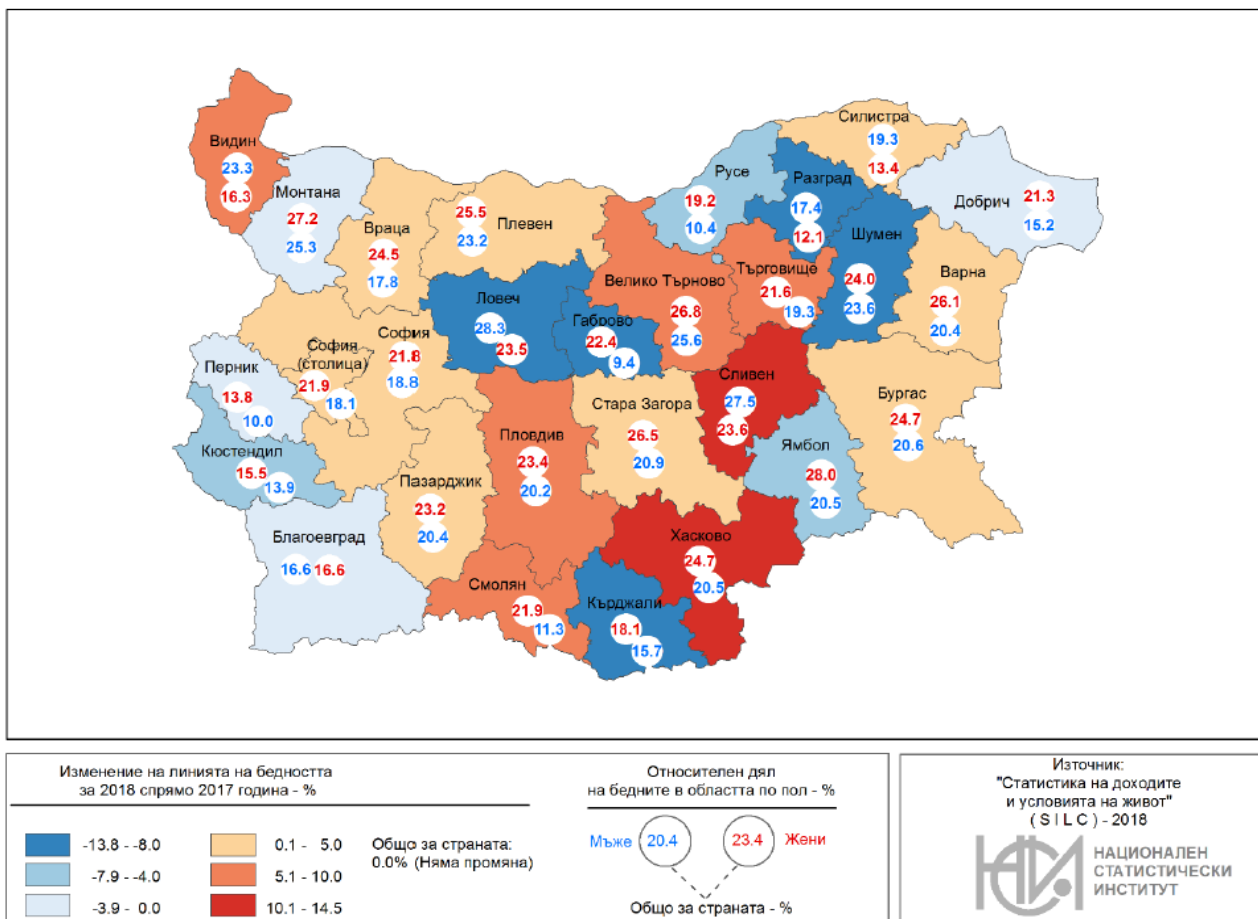

През 2018 г. най-ниската линия на бедност се наблюдава в областите Пазарджик и Монтана - съответно 239 и 240 лв., а най-високата - в област София (столица) (513 лв.), следвана от областите Стара Загора (403 лв.) и Варна (383 лева).

Най-висок е относителният дял на бедните в областите Монтана и Велико Търново - по 26.2%, Ловеч - 25.8%, и Сливен - 25.5%. Най-нисък е относителният дял на бедните в областите Перник - 11.2%, Кюстендил и Разград - по 14.7%, и Русе - 14.9%.

Фиг. 2. Изменение на линията на бедност и относителен дял на бедните по области и пол

Линията на бедност за 2018 г. намалява спрямо 2017 г. в областите - Ловеч (с 13.8%), Габрово (с 10.2%), Шумен (с 9.9%), Разград (с 9.6%), Кърджали (с 8.4%), Ямбол (с 6.6%), Русе (с 6.0%), Кюстендил (с 4.8%), Добрич (с 3.8%), Перник (с 3.7%), Благоевград (с 0.4%) и Монтана (с 0.3%).

По-ниският размер на линията на бедност за област Добрич се дължи на намаляване на средния размер на дохода от трудова дейност (с 23.4%), и увеличаване на относителния дял на безработните лица с 5.2% за област Добрич.

Линията на бедност за 2018 г. се увеличава спрямо 2017 г. в 16 области, по-съществено в областите Сливен (с 14.5%), Хасково (с 14.2%), Велико Търново (с 9.4%), Смолян (със 7.8%), Пловдив (със 7.7%), Видин и Търговище (по 7.5%).

Област Габрово е с най-нисък относителен дял на бедност за мъжете - 9.4%, а с най-високо равнище е област Ловеч - 28.3%. В област Разград жените са с най-ниско равнище на бедност - 12.1%, при 28.0% за област Ямбол. В областите Габрово, Смолян, Русе, Ямбол, Враца, Добрич, Варна и Стара Загора относителният дял на жените, живеещи в риск от бедност, е по-голям с повече от 5 процентни пункта спрямо относителния дял на мъжете. В пет области - Видин, Силистра, Разград, Ловеч и Сливен, относителният дял на бедните мъже е по-голям от този при жените.

Методологични бележки

Наблюдението за доходите и условията на живот (EU-SILC) като част от Европейската статистическа система (ESS) се осъществява по единна методология, определена с Регламент № 1177/2003 на Европейския парламент и на Съвета, и осигурява информация за моментното състояние (cross-sectional data) и от повторени във времето (longitudinal data) изменения в доходите, равнище и структура на бедността и социалната изолация.

Целевата съвкупност в изследването (EU-SILC) са всички обикновени домакинства и техните членове, живеещи на територията на страната в момента на наблюдение. Лицата, живеещи в колективни домакинства и в институции, са изключени като цяло от целевата съвкупност.

До 2015 г. изследването се провежда върху 4-годишен ротационен панел от обикновени домакинства. Размерът на извадката за всяка година в панела е около 7 300 адреса/обикновени домакинства, разпределени във всички области на страната. Освен домакинството, попаднало в извадката, обект на наблюдение са и всички негови членове на 16 и повече навършени години. Извадката се състои от четири ротационни групи, като всяка година една от ротационните групи отпада от наблюдението и се заменя с нова. Този ротационен модел на извадка осигурява два типа данни:

- Моментни (данни от текущата година на наблюдение)
- Лонгитудинални (данни за домакинствата, участвали в поне две последователни години).

От 2015 г. с финансовата подкрепа на Европейската комисия се проследяват домакинствата от 9-а и 10-а ротационна група съответно за пета и шеста вълна на участие. Размерът на извадката за 2018 г. включва 8 696 домакинства от 6 ротационни групи от всички области на страната.

Наблюдението се провежда с два типа анкетни карти:

- Въпросник за домакинството
- Индивидуална анкетна карта за всяко лице от домакинството на 16 и повече навършени години.

Основни понятия

Линия на бедност

За изследване на равнището на бедност в методологията на Евростат се използва общ разполагаем нетен доход. Линията на бедност представлява 60% от средния общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица.

Еквивалентни скали

За пресмятане на индикаторите за бедност и социално включване се използва общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица. Поради различния състав и брой лица в домакинствата се прилагат еквивалентни скали. Използва се модифицираната ОЕСД скала, според която първият възрастен на 14 и повече навършени години получава тегло единица, вторият възрастен на 14 и повече навършени години - тегло 0.5, и всяко дете под 14 години - тегло 0.3. Теглата сеприсъждат на всеки член на домакинството и се сумират, за да се получи еквивалентен размер на домакинството. Общият разполагаем нетен доход за всяко домакинство се разделя на неговия еквивалентен размер и се формира общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица.

Претегляне на данните

Базата данни за всяка страна съдържа следните тегла:

Домакинско тегло (целева променлива DB090) за получаване на действителния брой обикновени домакинства в страната.

Персонално тегло (целева променлива RB050) за получаване на действителния брой лица на територията на страната.

Персонално тегло за всеки член на домакинството на 16 и повече навършени години (целева променлива RB040) за получаване на броя на лицата на 16 и повече навършени години на територията на страната.

При изчисляване на индикаторите за бедност се използва персоналното тегло (RB050), тъй като статусът на бедност се изчислява на индивидуално ниво и целевата група се отнася към цялото население, живеещо в обикновени домакинства. За някои от индикаторите, фокусирани върху лицата на 16 и повече навършени години (например „относителен дял на работещите бедни“), се използва персонално тегло (RB040) за лицата на 16 и повече навършени години.

При изчисляване на индикаторите теглата се коригират с претеглящ фактор за отразяване на липсващите случаи (домакинства с нулеви доходи) в изследването (RB050a).

Повече информация за индикаторите на бедност и социално включване може да бъде намерена на интернет страницата на НСИ в рубриката „Социално включване и условия на живот“ и в информационна система „Инфостат“.